

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALIFUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
thes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janussen
Sektsooni nõukogu esimees A. Moerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 2

Tallinn, 14. jaanuaril 1936

II aastakäik

SISU:

	Lbk.
POLLUMAJANDUS	
Heinaseemnete turg ja tarvitus	22
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Kunstsarve toodang ja väljavedu	25
Raua ja teras toodang maailmas 1935. a.	27
Lühimuudiseid	28
LAEVANDUS	
Teiste sadamate tegevus	29
HINNAD	
Valuutahinnad	29
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	30
POLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Põllumajanduslik väljavedu	29
Võiturg	31
Peekoniturg	31
Tapaloomade- ja lihaturg	31
Kanamunaturg	32
Piimaturg	32
Teraviljaturg	32
Linaturg	33
Kartuliturg	33
Aedviljaturg	34
Kalaturg	34
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Läti kaubandus-tööstuse loenduse eelteateid	35
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	36
VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED.	
Leedu majandus 1935 a. lõpul	38
Leedu külmutuslaevade tegevus	39
Linaseemne sisse- ja väljavedu Lätist	39
Või sisseveo kontingendid	39

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Hayseed Market and Consumption	22
INDUSTRY AND TRADE	
Production and Exports of Artificial Horn	25
World Production of Pig Iron and Steel in 1935	27
Sundry Information	28
SHIPPING	
Activity of other Harbours	29
PRICES.	
Exchange Rates	29
Prices and Quotations	30
AGRICULTURAL MARKETS	
Exports of Agricultural Products	29
Butter Market	31
Bacon Market	31
Cattle and Meat Market	31
Egg Market	32
Milk Market	32
Grain Market	32
Flax Market	33
Potato Market	33
Vegetable Market	34
Fish Market	34
FOREIGN COUNTRIES.	
Preliminary Report of Latvian Commercial- Industrial Census	35
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	36
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Economic Conditions in Lithuania at End of 1935	38
Activity of Lithuanian Refrigerating Ships	39
Imports and Exports of Linseed from Latvia	39
Butter Import Quotas	39

PÖLLUMAJANDUS

HEINASEEMNETE TURG JA TARVITUS. HAYSEED MARKET AND CONSUMPTION.

Mag. agr. A. Ratt.

Üldsuund. Kui 1934. aasta sügisel külvi-seemnete hinnad paljudel seemneliikidel näitasid õige tugevat tõusutendentsi, siis nüüd ei ole enam märgata sellist hindade püsivat ja võrdlemisi tugevat tõusu. Kuigi Euroopa seemnesaagid, näit. ristikuil. õlid halvemad mulluseist, ei ole nende seemnete hindades senini märgata mingisugust elavust ega hindade tõusu. 1934. aasta sügisel ligi 90% tõusnud rootsi ristikuseemne hinnad olid põhjustatud peamiselt Ameerika seemnesaakide ebaõnnestumisest, samuti timuti- ja aasnurmikuseemne hinna tõus, kuna Ameerika on nende seemnete suurim tootja. 1935. a. seemnesaagid Ameerikas õnnestusid, kohati isegi õige hästi, mistõttu Ameerika jälle figureerib seemneturul eksportijana. Seepärast nüüd, kuigi mõnede seemneliikide juures avaldus väike hinnatõus, püsivad nad üldiselt tagasihoidliku nõudmise juures enam-vähem eelmise aasta tasemel. Ristikuist ainult lutserni-seemne hinnad on olnud püsivamad ja näitavad kohati, näiteks Saksas, isegi tõusu. Teiste ristikutte seemne hinnad, vaatamata halvemale seemnesaagile mullusest, ei ole senini suutnud ületada 1935 a. kevadisi hindu. Seda peab seletama Saksa kui suurima Euroopa importija senise tagasihoidlikkusega. Et Saksa impordib aastas umbes 200 000 kv ristikuseemet, millest suur osa langeb Balti riikide ja idapoolse Euroopa arvele ning senini Saksas on lubasid ristikuseemnete sisseveoks antud veel õige vähe, siis on eksportmaad ootaval seisukohal ja püüavad hoida seemnehindu 1935. a. kevade tasemel.

Kõrshheinaseemnete hinnad, vaatamata korralikkudele seemnesaakidele tähtsamais toodangurajoones, on senini Kesk-Euroopas püsinud palju kindlamalt kui mujal. Kevadiselt kõrghindadelt langevad nad õige vähe allapoole. Taanis, Iiris, Inglises ja Ameerikas seevastu kui tähtsamais kõrshhei-

naseemnete eksportmais näitavad hinnad aga hoopis tugevamat langust, võrreldes mulluseiga.

Ristikuseemned. Punase ristiku seemne valmimisel valitses suuremas osas Euroopas möödunud suvel pöud ja kõrge temperatuur, mistõttu seemnesaagid kohati kannatasid õige raskelt.

Saksas on punase ristiku seemne pind laienenud tunduvalt Sileesias, kus seemnesaagid madalmaal kannatasid põua all üldiselt õige tugevasti. Et mägederajoonis seemnesaak seevastu oli hea, siis kokkuvõttes Sileesia annab punase ristiku seemne ülejääke. Samuti ületab seemnesaak oma tarbe Lõuna-Saksas Württembergis, Baieris ning Frankis. Lääne-Saksas on üldiselt punase ristiku seemne saagid kehvad. Ida-Preisil, vastandiks mullusele, on seemnesaak samuti väike, mida põhjustas hilisuse vihmane ja jahe ilmastik, nagu see kujunes Lätis ja meilgi peamiseks halva saagi põhjuseks. Üldiselt on Saksas punase ristiku seemne omasaak ligikaudu võrdne mullusega, sest halva Preisi ja läänepoolse Saksa osa saagi teeb tasa Lõuna-Saksa, peamiselt Sileesia. Pealegi arvatakse Saksas olevat ka mõnituhat kv vana seemet järel, mistõttu punase ristiku seemne sisseveo vajadus ei ületa mullust.

Tšehhoslovakkias oli punase ristiku seemne saak Böömis ja Määril hea ning vaatamata Slovaki madalmaal valitsenud põuale ja sealsele halvale saagile tuleb Tšehhoslovakkias arvestada suuri ülejääke.

Ungari langeb eksportmaade hulgast täiesti välja, sest sealne põud mõjus katastroofiliselt punase ristiku seemne saakidele. Austrias on seemnepind väike ja kuigi saak oli rahuldav, ekspordiks palju ei jätku.

Rumeenias oli punase ristiku seemne saak väga erinev. Ungaripoolses Banati madalikus oli saak põua tõttu halb. Siebenbürgis olid saagid rahuldavad, kuni head. Bessaraabia

ala, mis andis senini head seemet, on samuti kannatanud põua all ja seemnesaak on halb. Jugoslaavias on saak pisut parem kui Ungaris, kuid üldiselt kehv. Poola seemnesaagid kannatasid, eriti kvaliteedilt, Volhynias, Podoolias ja Galiitsias sademete tõttu. Üldiselt on aga saagid rahuldavad ja Poola tuleb arvesse eksportijana.

Lätis on punase ristiku seemne saak nagu Ida-Preisiski halb, Leedus vähe parem.

Luuksemburgis ja Inglises olid saagid head, Prantsuses ja Itaalias aga halvad ja ülejääke ekspordiks on seal vähe loota.

Kokkuvõttes on punase ristiku seemne saak tähtsamais eksportmais — Prantsuses, Itaalias, Ungaris ja Lätis — halb ning eksport neist on piiratud. Turuvarustajaiks jäävad peamiselt Rumeenia, Tšehhoslovakkia ja Poola. Seepärast, arvestades senist punase ristiku seemne tarvituse ulatust, peaksid hinnad tänava avaldama edaspidist tõusutendentsi. Hinna kujunemine müügihooajaks sõltub suurel määral Saksa ostudest. Püsib Saksa nõudmine endiste aastate tasemel, võib loota punase ristiku seemne hindadele kevadepoolse tõusu. Arvestades Saksa omasaaki ja seda, et Saksa punase ristiku seemne sissevedu püsis viimase viie aasta kestel enam-vähem ühtlasel tasemel — ligikaudu 110 000 kv — võib arvata, et ka tänava sissevedu sellest ei jää palju maha.

Punase ristiku seemne hinnad on püsinud 1934. aasta sügisest saadik enam-vähem ühtlasel tasemel. Hinnad tõusid vähe ainult 1935. a. algul, langedes märtsis uuesti. 1935. a. seemnesaagi kujunemisel jäid hinnad endiselt püsima ning nov./dets. hinnad on peagu mulluse aasta tasemel või vähe madalamad. Berliinis maksub praegu 50 kg ümmarguseit 68 RM, s. o. 1,9 kr kg. Rootsis on hind muidugi kõrgem, kuigi sealset läinud aasta hinnast madalam. Läti punase ristiku seemne hind on 10—20 sendi võrra alla mullusest ja maksub praegu ümmarguseit 1,4 kr kg.

Siseturul saab rääkida veel vaid põllumeestele makstavast kokkuostuhinnast ning see on madalam läinud aasta omast. Et 1934. a. punase ristiku seeme oli kohati väga hea kvaliteediga, maksid kaupmehed

1934. a. sügisel varakult kuni 1.60 kr kg. Hiljem kokkuostuhind küll langes, kuid jäi siiski kõrgemale 1935. a-st. Senini on makstud põllupidajatele kokkuostul 1,0—1,3 kr kg parema seemne eest. Et püsivad augusti ja septembri vihmad raskendasid seemneheina sissevedu ja rikkusid seemet, ei saa teda kuidagi võrrelda mullusega, mis oli erakorraline. Nüüd näeme jälle meie tavalist valitseva pruuni värvinguga seemet, mille idanevus ei tõuse palju üle 80%.

Punase ristiku seemne tarbe oleme senini suutnud katta oma seemnega vaid möödunud aastal esimest korda, muidu oleme ikka pidanud välismaalt vedama sisse väikest lisa. Viimaseil aastail on see sisseveovajadus vähenenud järjekindlalt, mis laseb oletada, et seemnekasvatuse oma tarbeks on laienenud. Seemnekaubandus laseb samuti kinnitada, et viimaseil aastail on turuvaba punase ristiku seemne kogus vähenenud, samuti ka seemne ostjate arv. Iga talu püüab end võimalikult ise varustada punase ristiku seemnega, et vabane lisaväljaminekust ja välisseemne tarvitusega ühendusesolevast riskist põldheina kasvatusele.

Möödunud erakorralise suve tõttu kujuneb ristikuseemne kogusaak väiksemaks eelmisest, mis oli heaks seemnesaagistaastaks. Et seemne kvaliteet kannatas samuti, siis oma seemnega tänava varustada täiel määral ei ole võimalik. Tuleb paratamatult muretseda lisa välismaalt. Suureks see sisseveovajadus ei või siiski kujuneda, kuna meil on väikesel tagavaral ka möödunud aastast. Teatud arvestuste järgi võib arvata, et sisseveovajadus ei peaks tõusma palju üle 500 kv. Seda puudujääki võime katta kas Läti või Leedu seemnega. Lätis on punase ristiku seemne saak samuti ebaõnnestunud, nagu meilgi. Seal on võimalik saada vaid varasemad seemet, mis õige lähedane Leedu seemnele. Läti seemne kujuneb meile pealegi kalliks kursivahe tõttu. Seepärast, kui Lätist ei ole võimalik saada hilisematüübilist seemet, tuleb leppida ka Leedu päritoluga seemnega, mis tuleb pealegi odavam.

Rootsi ristikuseemnesaak oli Ameerikas rahuldav, kuni hea, mistõttu Ameerika järele

figureerib eksportmaade hulgas. Euroopas olid seemnesaadid paremad Tšehhoslovakkias, Poolas ja Leedus. Eriti Poola seemne kvaliteeti hinnatakse heaks. Ka Lätis oli rootsi ristikuseemne saak korralik, ainult Läti ja Leedu seemnekvaliteet on kasvu- ja koristamisajal valitsenud halva ilmastiku tõttu nõrgem. Praegu on rootsi ristikuseeme odavam Leedus. Rootsis nõutakse, näiteks, Leedu seemnest 1,6 Rkr kg. Läti seemne on tublisti kallim ning arvestades Läti kurssi kujuneb sealne seemne meile võrdlemisi kalliks, umbes 2,50 kr kg, mis ei jää õieti taha 1934. aasta hinnast. Berliinis maksub rootsi ristikuseeme praegu 90—100 RM 50 kg, s. o. 2,5—2,8 kr kg, mis jääb taha mullusest sama aja hinnast kõigest 5—10%.

Rootsi ristikuseemet võivad tänava põllumehed pakkuda küllaldaselt, sest rootsi ristikuseemne saak kujunes tublisti paremaks punase ristiku seemne saagist. Meie viimaste aastate rootsi ristikuseemne turuvaba kogust võib arvestada umbes 200 kv, millise koguse loodavad seemnekauplused ka tänava saada kokku ning ei näi vajadust tekkivatki välisseemne järele. Kokkuostul makstakse põllupidajale kg-st ca 1,6 kr ümber.

Valge ristiku seemne suhtes valitseb seemneturul tänava sama huvipuudus, nagu läinud aastalgi, sest pakkumisi on palju ja hinnad madalad. Häid seemnesaake saadi Baieris, Böömis, Ungaris ja Poolas. Et Balti riiges on rohkesti vanu tagavaru, siis hinnad on praegu koguni madalamad mulluseist. Nõutakse peamiselt üksi rootsi „morsö“ seemet, mille hind ligi 3 kr kg. Harilik turuseeme maksub 1,5—2,0 kr kg.

Valge ristiku seemne tarvitust on meil veel õige väike, piirdudes 20—30 kv aastas. Oma saagist ei näi jätkuvat ka tänava, vaatamata meie väikesele tarvitusele — tuleb arvestada kuni 10 kv sisseveoga.

Lutserni-seemne saagid, vastandina punasele ristikule, olid tänava head, mis on seletatav lutserni suurema vastupidavusvõimega põuale. Seemnesaadid olid Thüringis ja Frankis head, Slovakis ning Böömis rahuldavad. Ungaris oli saak kõigiti hea, samuti ka Rumeenias ja Jugoslaavias. Provence'is oli

saak samuti hea ja hinnad võrdlemisi madalad.

Et lutserni-seemne hinnad on praegu Kesk-Euroopas kõrgemad mullusest sama aja hindadest, on seletatav seega, et lutserni-seemne hinnad seal 1935. a. kevadel tõusid õige kõrgele ning uue saagi kujunedes püüavad ärid hindu hoida, eriti Saksas, kus sisseveolubadega on oldud tagasihoidlik. Harilik turukaup maksub Berliini hinnanguil 65—90 RM 50 kg, s. o. 1,8—2,5 kr kg. Ungaris on lutserni-seemne kindlaks hinnaks 115 šveitsi franki fob ehk ümmarguselt 1,5 kr kg.

Senine lutserni-seemne kogutarvitus ei ulatu meil aastas isegi 1000 kg, vaatamata lutserni kõrgele saagiväärtusele ja tema sobivusele meie P.-Eesti muldadel. Oma seemnekasvatusest ei saa senini üldse rääkida, 1933. ja 1934. a. erakorralised suved võimaldasid alles esimesi tegelikke tulemusi sel alal, mistõttu peame arvestama tänava sisseveo vajadust umbes 500 kg ulatuses.

<p>Kõrshelna-seemned <i>Seeds of Cultivated Hay.</i></p>	<p>Timutiseemnesaadid Ameerikas olid täiesti rahuldavad, mistõttu hinnad seal olid madalad. Preisid oli timutiseemnesaak halvem mullusest. Head olid saagid Rootsis ja Lätis. Heade seemnesaakide tõttu sügisel Rootsis timutiseemnehinnad langesid nagu Ameerikaski; viimasel ajal on aga hinnad hakanud paranema ja näitavad juba väikest tõusu. Nov./dets. hinnad Kesk-Euroopas on 20% madalamad läinud aasta sama aja hindadest, püsides 1,20—1,40 kr kg. Seetõttu maksavad ka ärid kokkuostul põllupidajale nüüd vähem. Kui 1934. a. sügisel põllumehed said kuni 80 snt kg, siis 1935. a. ei tahetud maksta üle 70 snt. Harilikuks hinnaks on 50—60 snt kg.</p>
---	---

Kodumaise timutiseemne saak oli kaunis hea, vaatamata sellele, et vihm kohati koristamistõid raskendas ja seemne kvaliteet kannatas. Et meie juba 1932/33. ja 1934/35. a. tarbe suutsime katta ise, siis arvestades senist tarvitust ei peaks kujunema sisseveovajadust, mida näitavad ka seemnepakkumised põllupidajalt. Kui meil ei peaks olema võimalik saada ristikuseemet välismaalt eelkirjeldatud raskuste tõttu, ja kujuneb seetõttu nõudmine timutiseemne järele suuremaks, siis

välismaalt timutiseemne saamiseks raskusi ei ole.

Päris aruheina- ja keraheinaseemnesaadid Taanis olid tänavu head. Hinnad on seal madalamad mulluseist ja arvatakse, et nad võivad langeda veelgi, kui Saksa piirab oma oste. Berliini noteeringuil hinnad praegu ületavad siiski vähe mulluseid, mis on seletatav peamiselt sisseveo pidurdamisega. Üldiselt võib öelda, et päris aruheina- kui ka keraheinaseemnete hinnad peaksid kujunema odavamaks mulluseist, arvestades seemne tagavaru.

Raiheinte ja aasanurmikuseemnete hinnad Iiris, Taanis ja Ameerikas on amuti langenud, võrreldes 1934. aastaga. Taanis langesid raiheinaseemne hinnad sügisel sealse kolossaalse saagi tõttu kuni

30% alla mullusest. Umbes samas ulatuses langesid ka Ameerikas aasanurmikuseemne hinnad. Viimaseil teatell on hinnad paranevad.

Kõrsheinte seemne turul peab märkima teatud vastuolu, mis valitseb tootjate maade — Taani, Iiri ja Ameerika — hindade vahel ning tähtsama importija, Saksa, hindade vahel. Kui senini hinnad neis mais erinesid võrdlemisi väikeses ulatuses, siis nüüd Saksa hindades paistab silma teatud kunstlikkus. See on seletatav seega, et sissevedu piiratakse ja tarvet püütakse võimalikult rahuldada oma seemnetega. Seetõttu hinnad, mis kevadel tõusid, püsivad ka praegu sel tasemel, vaatamata, et nad teisis mais on langenud õige tunduvalt.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

KUNSTSARVE TOODANG JA VÄLJAVEDU.

PRODUCTION AND EXPORTS OF ARTIFICIAL HORN.

Kunstsarv tarbainena leiab järjest laiemat kasutamist pea kogu maailmas. Teda valmistatakse kaseiinist, mida saadakse piimast, sadestades selle juustuaienet laabi või hapete abil. Meil Eestis hakati kasutama kaseiini tehniliseks otstarbeks aastat kümme tagasi; nimelt asutati 1927. a. Tallinnas a.-s. Eesti Kunstsarve Vabrik, mis hakkas suuremal määral tarvitama kaseiini ning valmistama kunstsarve.

Kunstsarve toodang ja väljavedu 1927.—35.

Production and Exports of Artificial Horn in 1927—35.

	Toodang	Väljavedu	Väljaveo %
	Production	Exports	toodangust Share of Exports in Output
	Tonnides	— in Tons	
1935	775*)	650*)	83
1934	662	553	83
1933	450	351	78
1932	286	257	89
1931	389	305	78
1930	236	152	64
1929	148	96	65
1928	46	24	52
1927	11	0,8	7

*) Eelkoostuandmed. — Preliminary data.

Kaseiiniga (toores kaseiin) varustab kunstsarvetööstust peamiselt kodumaa. Kunstsarve ning kunstsarvesemete tarbimine nii sise- kui välismaal osutab aga nii kiiret tõusu, et kunstsarvetööstusel tuli puudus kodumaisest kaseiinist ning seepärast tuli teda vedada lisaks välismaalt.

Kaseinitarvitus kunstsarvetööstuses ulatub praegu 2300 tn-le, sellest välismaise päritoluga kuiva kaseiini tarvitus on nüüd vaid umbes 50 tn. Varem oli välismaise päritoluga kaseiini osatähtsus kunstsarvetööstuses tunduvalt suurem. Nüüd aga läheneb kunstsarvetööstus lõplikult tööstusrühmale, mis põhineb ainult kodumaisel toorainel.

Lisaaineist kunstsarve valmistamisel tuleks mainida esihoones formaliini, mida tarvitatakse kõvendusvahendina. Selleks otstarbeks formaliini on senini veetud sisse välismaalt.

Kunstsarve toodang osutus 1927. a. peale pidevat tõusu, arvatud välja vaid 1932. a., mil tootmise vähenemise põhjuseks oli töö-

näoliselt tähendatud aastal eriti teravaks muutunud kriis meie majandusel. Seevastu leidis aset hoogus kunstsarve toodangu tõus viimasel kolmel aastal — 450 tn-lt umbes 775 tn-le, seega 72%.

Rööbiti toodanguga kasvas aasta-aastalt ka kunstsarve väljavedu. Vaadeldes eeltoodud tabelle võime nentida, et meie kunstsarvetööstus on kujunenud eksporttööstuseks. Kui tööstuse asutamisaastal kunstsarve veeti välja vaevalt üle 7% toodangust välismaale, siis juba 1928. a. eksporditi 52%, 1931. a. üle 78% ning möödunud aastal juba 83%. Huvitav on märkida, et 1932. a. osutus kunstsarve väljaveo alal suhteliselt rekord aastaks, vaatamata, et nii toodang kui eksport absoluutselt vähenesid, nimelt kunstsarve toodangust tähendatud aastal veeti välja ligi 90%.

Siseturutarvituseks läheb seega tunduvalt väiksem osa; kodumaal tarvitavad rida tehaseid kunstsarve toorainena, näit. kammi- ja nõõbitööstus, valmistades kamme, nõõpe, pandlaid, kirjutuslauatarbeid, isolatsioonvahendeid ning muid tarbe- ja ehteasju.

Eksporttööstusena meie kunstsarvetööstus on saavutanud tähelepanuväärt suure välisurgude võrgu, mis juba ulatub ka ookeanitagusesse maisse. Rühmitades kunstsarve üksikuid välisurget saak-sime järgmise pildi:

Eesti kunstsarve välisurgude koostis.

Foreign Markets of Estonian Artificial Horn in tons.

	1935*)	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Saksa	82	210	199	162	149	72	23
Briti	110	84	49	49	49	27	8
Poola	70	101	52	19	58	46	46
Läti	32	31	30	9	35	5	17
Tšehhoslovakkia	82	21	—	—	—	—	—
Itaalia	33	16	—	—	—	—	—
Hispaania	25	26	3	—	—	—	—
Ungari	24	0,8	—	—	—	—	—
Kanada	24	25	—	—	—	—	—
Argentiina	22	0,6	—	—	—	—	—
Austria	22	4	—	—	—	—	—
Austraalia	20	8	—	—	—	—	—
Leedu	14	0,5	2	2	0,3	—	—
Häina	1	2	8	5	3	1	—
Teised riigid	39	23,1	8	11	10,7	1	2
Kokku: 600	553	361	257	305	162	96	

*) 11 kuud — 11 Months.

Eesti kunstsarve välisurgude valdavas osas — ümmarguselt 90% — asuvad Euroopas. Tähtsaimaks välisurruks juba rida aastaid püsis Saksa, kuhu meie kunstsarve väljavedu tõusis pidevalt. Keskmiselt 50% kunstsarve üldväljaveost suunati Saksa turule. Ent läinud aastal toimus pööre. Saksa osatähtsus taandus Briti ees. 1935. a. kujunes Briti meie kunstsarve tähtsaimaks tarbijaks; loodetavasti kestab see tendents ka käesoleval aastal.

Naaberriikidest ostab meilt kunstsarve Läti, kes osutus meie esimeseks ja ainukeseks kunstsarve välisurruks 1927. a., s. t. selle saaduse tootmise algusaastal. Läti turg on püsinud ka tänapäevani, vaatamata sellele, et väljavedu sinna on osutanud mõnel aastal kõikumisi. Meile ligemaist pälvib tähelepanu veel Rootsi, kuhu hakati turustama kunstsarve järjekindlamalt viimastel aastal, ehkki veel väikesel määral.

Suurema tähtsusega meie kunstsarvele on Poola. Väljavedu sinna ei ole olnud tõusva iseloomuga, ent püsiv juba 1928. a. alates ning koguselt tähelepanuväärt.

Mainitud vanemate sissetootatud turgude rühma kuulub veel Hiina, olgugi et kunstsarve väljavedu sinna on alles väike.

Uttest, juurdetulnud kunstsarveturgudest Euroopas on tähtsaimad Tšehhoslovakkia — läinud aastal teine suurem välisurg —, Itaalia, Hispaania ning Ungari. Itaalia osatähtsus arvatakse 1. a. novembris jõustunud sanktsioonide tõttu elimineerub käesoleval aastal.

Eesti kunstsarve meretaguseist turgudest tuleks siinkohal tähendada esmajoones Kanadat, Argentiinat ja Austraaliat. Need turud kuuluvad Eesti kunstsarve nooremate turgude rühma, ning on õige lootustandvad; seda eriti Argentiina ja Austraalia, kuhu peale 1934. a. katsetust läinud aastal turustati mainimisväärseid koguseid kunstsarve.

Kunstsarvetööstus, tootes väärtuslikku eksportkaupa, on juba rida aastaid aidanud tõsta meie väljavedu ja ühtlasi ka meie väliskaubanduse aktiivsust. Kunstsarve väl-

javedu andis viimasel neljal aastal valuutat järgmiselt:

1935 a. ca 1500 tuh. kr.	1933. a. ca 572 tuh. kr.
1934. a. 891 " "	1932. a. 463 " "

Et kunstsarve otstarbekaks tarvituseks

luuakse üha rohkem võimalusi, tõuseb nõudmine ta järele ning seepärast ei näi olevat takistusi tema mahutamiseks välisurgudel ka tulevikus.

RAUA- JA TERASE-TOODANG MAAILMAS 1935. a. *).

WORLD PRODUCTION OF PIG IRON AND STEEL IN 1935.

Maaailma toorterasetoodang tõusis 82,7 milj. tn-lt 1934. a. 98,2 milj. tn-le 1935. a. ehk 19%. Maaailma toorterasetoodang moodustas 1935. a., peale langust 1932. a. 42% võrra 1929. a. tasemest, mil saavutati maksimum, 1929. a. omast juba 80%. — Maaailma toorrauatoodang suurenes vähem, nimelt 62,9 milj. tn-lt 1934. a. 73,3 milj. tn-le 1935. a. ehk 16%. Maaailma toorrauatoodang moodustas 1935. a. peale kahanemist 1932. a. 40% võrra 1929. a. tasemest, mil saavutati samuti kõrgeim seis, 1929. a. omast ainult 74%.

Toorterase Euroopa toodang (arvatud kaasa N. S. V. L.) suurenes 49,9 milj. tn-lt 1934. a. 56,7 milj. tn-le 1935. a., s. o. 14%, kuma toorraua oma 41,4 milj. tn-lt 46,2 milj. tn-le, s. o. 12%. Euroopa toorterasetoodang 1935. a. oli vastavalt ainult 4% ja 10% madalam 1929. a. toodangust, mil saavutati kõrgeim seis pärast maailmasõda. Euroopa raua- ja terasetoodang suurenes eriti 1935. a. sügiskuil, mil Euroopa ühe kuu terasetoodang moodustas ligi 5,2 milj. tn 4,9 milj. tn vastu 1929. a. ja toorrauatoodang ligi 4,0 milj. tn 4,2 milj. tn vastu 1929. a. Edaspidine arenemistendents näitab, et Euroopa raua- ja terasetoodang 1936. a. saavutab nähtavasti kõrgeima seisu Euroopa raua- ja terasetööstuse asutamisest saadik. Saksa (arvatud kaasa Saarimaa), kes toorterasetoodang 1935. a. oli esikohal, puudub 1929. a. toodangust ainult umbes 10—12%, kuigi võrreldes 1932. a. toodang on suurem üle kahe korra. N. S. V. L., kes toorterasetoodang 1935. a. oli teisel kohal Euroopas, suurendas oma toodangut võrreldes

1929. a. mitmekordselt ja võrreldes 1932. a. kahekordselt. Toorterasetoodang 10,2 milj. tn ja toorraua 6,5 milj. tn toodanguga 1935. a. kolmandal kohal seisval Ingliselt puudus 1929. a. tasemest ainult 1—2%. Prantsuses, kes oli neljandal kohal, toorterasetoodang ja toorrauatoodang (vastavalt 6,2 milj. tn ja 6,5 milj. tn) oli veel umbes 36% madalam kui 1929. a., Belgias, kes oli viiendal kohal (vastavalt 3,0 milj. tn) ainult umbes 27% ja Luksemburg, kes oli kuuendal kohal (vastavalt 1,8 milj. tn ja 1,9 milj. tn) umbes 34% madalam kui 1929. a. Itaalia, kes toorterasetoodangu poolest 1935. a. oli seitsmendal kohal (toorterasetoodang ainult 0,7 milj. tn) saavutas peagu 1929. a. taseme.

Muud Euroopa riigid omavad toorraua- ja terasetoodangus väiksema tähtsuse. Tšehhoslovakkia tootis 1935. a. 1,2 milj. tn toorterasetoodangut ja 0,8 milj. tn toorrauda, s. o. vastavalt 26% ja 31% enam kui 1934. a. Poola tootis 1935. a. 0,95 milj. tn toorterasetoodangut, s. o. 12% võrra rohkem kui 1934. a. ja 0,38 milj. tn toorrauda, s. o. peagu samapalju kui aasta varem. Rootsi tootis 1935. a. 0,9 milj. tn toorterasetoodangut ja 0,57 milj. tn toorrauda, s. o. vastavalt ainult 2% ja 1% rohkem kui 1934. a. Hispaania tootis 1935. a. ligi 0,5 milj. tn toorterasetoodangut, Austria 0,37 milj. tn toorterasetoodangut (20% võrra rohkem kui 1934. a.). Muude Euroopa (Ungari, Rumeenia, Jugoslaavia, Norra, Holland, Šveits j. t.) riikide toorterasetoodangut kokku ei loeta 1 milj. tonnini.

Väljaspool Euroopat asuvas mais kokku toorterasetoodang suurenes 32,7 milj. tn-lt 1934. a. 41,3 milj. tn-le 1935. a. ja toorrauatoodang vastavalt 21,5 milj. tn-lt 27,0 milj. tn-le, s. o. mõlemal juhul

*) Eelandmed — Preliminary data.

26%. Tähendatud tõusu mõjutas eriti toodangu suurenemine Põhja-Ameerikas. Toorraua- ja terasetoodangu poolest seisab viimane maailmas esikohal. Toor-terasetoodang suurenes P.-Ameerikas 26,6 milj. tn-lt 1934. a. 34,4 milj. tn-le 1935. a., s. o. 29%, ja toorrauatoodang samal ajal 16,4 milj. tn-lt 21,8 milj. tn-le, s. o. 33%. See nähtus annab tunnistust raua- ja terasetööstuse tunduvas paranemisest P.-Ameerikas, kuigi rekordastast 1929. a. tooterasetoodang moodustab ainult 60% ja toorraua- toodang 50%. Väljaspool Euroopat asuvaist maist P.-Ameerikale järgneb Jaapan, kes (arvatud kaasa Korea ja Mandžuuria) suurendas tooterasetoodangut 3,7 milj. tn-lt 1934. a. 4,5 milj. tn-le 1935. a., s. o. 22%, ja toorrauatoodangut vastavalt 2,4 milj. tn-lt 2,7 milj. tn-le, s. o. 13%. Jaapan osutub Välis-Euroopa maist ainsaks maaks, kus toorraua- ja terasetoodang suurenes võrreldes 1929. a., s. o. osutub käesoleval ajal rekordseisu. Võrreldes 1932. a. Jaapan, samuti kui N. S. V. L., suurendas tooterasetoodangut kahekordselt. Käesoleval ajal Jaapan omab maailmas Belgia asemel kuuenda koha, nihutades viimast seitsmendale. Muud Välis-Euroopa maad omavad väiksema tähtsuse. Kanada tootis 1935. a. 0,9 milj. tn tooterast, s. o. 6% enam kui 1934. a. ja 0,57 milj. tn toorrauda, s. o. 28% enam kui 1934. a. Briti-India, Austraalia, Lõuna-Aafrika, Hiina, Meksiko ja Brasiilia kokku tootsid 1935. a. ligi 1,5 milj. tn tooterast, s. o. peagu samapalju kui

1934. a. ja 2,0 milj. tn toorrauda, s. o. umbes 10% vähem kui aasta varem. Viimaseist mainitud maist raua- ja terasetoodangult omab suurema tähtsuse ainult Briti-India.

Suhe Euroopa ja Välis-Euroopa maade tooterase- ja rauatoodangu vahel püsis Euroopale soodus ka 1935. a. Kuigi Euroopa tooterase- ja rauatoodang 1935. a. võrreldes 1934. a. suurenes ainult 12—14%, kuna välis-Euroopas seevastu 26%, omab Euroopa siiski mõõduandva tähtsuse. Euroopa osatähtsus maailmatoodangus 1935. a. tooterasetoodangult oli 57% ja toorrauatoodangult 63%. Kuna ajavahemikul pärast maailmasõda kuni maailmamajanduskriisi lahtipuhkemiseni, s. o. kuni 1929. a. (incl.) Euroopa arvele langes ainult ligi 45—50% maailma tooterasetoodangust ja ligi 50% maailma toorrauatoodangust, siis nähtub, et Euroopa tähtsus raua ja terase maailmatoodangus on tõusnud. Neid struktuurilisi muudatusi tingis peamiselt kaaks tegurit: terase- ja rauatoodangu vähenemine P.-Ameerikas ja toodangu tunduvas suurenemine N. S. V. L.-s.

Peab tähendama, et tooterase ja raua maailmatoodangus toimus veel teisi tähtsaid struktuurilisi muudatusi. Ses suhtes omab erilise tähtsuse endiste terase- ja rauatoodangu poolest juhtivate maade osatähtsuse vähenemine alates 1929. a. ja osatähtsuse suurenemine neis mais, kus terase- ja rauatööstus on asutatud või laiendatud hilisemal ajal.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on andnud loa K. Ennus'ele Tartus, Riia tän. 133, leivavabriku „Ceresi“ juures seada sisse jahuveski.

● J. Jürvetson'ile Tallinnas, Len-nuki tän. 5 seada sisse matmistarvete- ja -dekoratsioonesemete töökoda. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjaks elektrimootorid, kogujõuga 5,3 KV. Valmistatakse mitnesuguseid matmistarbeid ja -dekoratsioonesemeid paberist, papist, kunstsiidist ja villasest lõngast.

● A. Korjus'ele, Salutaguse asumd., Harjumaal, piiritus- ja presspärimi-

vabriku sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõtte annab tööd 17 töölisle. Jõuandjaks 30 h. j. aurumasin. Ettevõtte töövõime on aastas 80 000 kg. presspärimi ja 200 000° piiritust.

● A.-S. Tallinna paberivabrik E. J. Johanson, Tallinnas, on tellinud oma vabriku jõujaama moderniseerimiseks Saksast uue moodsa aurumasinaga, hinnaga ca 90 000 kr. Osa töid uue aurumasinaga lõplikuks valmimiseks sooritatakse kodumaa tehaseis. Üldse investeerib a/s. jõujaama umbes 200 000 kr. ja loodab jaama rakendada tööle märtsis-aprillis.

LAEVANDUS

TEISTE SADAMATE TEGEVUS NOVEMBRIS 1935. ACTIVITY OF OTHER HARBOURS IN NOVEMBER, 1935.

Novembris oli teiste sadamate tegevus elavam eelmisest kuust peale Tallinna. Saabuvate laevade maht tõusis 43 795:40 928 net. reg.-tn. ja väljuvail laevadel 49 989:38 816 net. reg. tn vastu eelmisel kuul. Laevade mahu läbikäik suurenes novembris 7,6% võrra. Teiste sadamate tegevus põhineb peamiselt rannasõidul, mis omab 79,2% — 83,3% osatähtsuse vastu kuu varem. Pärnu sadamasse välissõidust saabuvate laevade maht suurenes 3180 net. reg. tn-lt 4323 net. reg. tn-le ehk 29,7%, väljuvate laevade maht 5923:1616 net. reg. tn. ehk 266,5% võrra võrreldes vastavate andmetega eelmisel kuul. Pärnust väljuvad välisvete laevad viisid 7462:2356 tn vastu ehk 216,7% võrra enam kaupa kui eelmisel kuul. Saarte ja mandrisadamate vahel püsib tegevus endises ulatuses.

Kaubavedu laeval suurenes novembris võrreldes kaubaveoga oktoobris. Kaupade läbikäik teisis sadamais tõusis 26 363 tn-le 20 777 tn-lt oktoobris, millest välissõidukaupade läbikäik kõigis sadamais peale Tallinna omab 63,0%:46,0%-se osatähtsuse. Kaupa tuli sisse 6922 tn eelmise kuu 5358 tn asemel, veeti välja 19 441 tn eelmise kuu 15 419 tn vastu. Välissõidukaupade läbikäik tõusis 73,8%, kuna rannasõidukaupade läbikäik vähenes 1,6% võrra. Väljavedu suurenes peamiselt metsamaterjali, elusloomade, karja- ja põllusaaduste väljaveo arvel.

Reisijatevedu laeval väheneb järjest; saabus 4934:5358, väljus 4784:5339 reisi vastu eelmisel kuul, millest välissõidust saabunud reisijad omavad 2,0% ja väljunud 0,2%-se osatähtsuse.

H I N N A D

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna bäärs				Londoni bäärs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	13. I. 1935		7. I. 1935		13. I. 1935	7. I. 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük	1935	1935
\$ (dollar) . . .	863	371	367	375	4,9662	4,9306
£ (Inglise n.) . .	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark .	135,00	138,50	135,00	138,50	12,28	12,26
Soome mark . . .	7,08	8,10	7,98	8,10	226,98 ¹⁾	226,87
Prantsuse fr. . .	24,20	24,50	24,20	24,50	74,79	74,78
Belgia belga . . .	61,75	62,75	61,80	62,80	29,31	29,295
Helveetsia fr. . .	119,15	120,65	119,35	120,85	15,182	15,167
Itaalia liir . . .	—	29,75	—	29,75	61,62	61,5
Eesti kroon . . .	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon . .	93,40	94,80	93,40	94,60	19,395	19,395
Taanri kroon . .	80,35	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,903	19,908
Tšehhoslov. kr. .	15,15	15,45	15,20	15,50	119,12 ¹⁾	119,05
Hollandi kulden	243,55	251,55	249,00	252,00	7,2725	7,2675
Läti lant	—	118,30	—	118,30	15,12 ¹⁾	15,12
Cerv. rubla . . .	—	—	—	—	5,692 ¹⁾	5,688
Austria šilling .	68,80	70,20	68,95	70,35	26,31 ¹⁾	26,25
Ungari pengő . .	—	—	—	—	28,00 ¹⁾	28,00
Poola zloti . . .	69,15	70,15	69,30	70,30	26,18 ¹⁾	26,15
Leedu lilt	61,50	62,40	61,60	62,50	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden .	69,15	70,15	69,30	70,30	—	—
Hiiapaan. peseta	49,90	50,90	50,00	51,00	36,09	36,07

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936 a. 1. I kuni 12. I	1935. a. 1. I kuni 13. I	1934. a. 1. I kuni 14. I
	6./1- 12./1 1935	1./1- 5./1 1935			
VOI (tonni)	69,7	14,0	83,8	141,9	166,6
Butter (tons)	—	—	—	54,2	100,7
Sellest:	—	—	—	83,7	63,9
Saksa	—	—	—	—	—
Inglise	39,3	14,0	59,3	83,7	63,9
Belgia	—	—	—	—	—
Soome	—	—	—	—	2,0
MUNAD (tuh. tk.) —	—	43	43	—	—
Eggs (1000)	—	43	43	—	—
Sellest:	—	—	—	—	—
Inglise	—	43	43	—	—
Saksa	—	—	—	—	—
PEEKON (tonni) —	—	—	—	—	—
Bacon (tons)	32,1	—	32,1	47,8	49,2
LINA (tonni)	—	—	—	—	—
Flax (tons)	114,9	71,9	186,7	134,9	130,6
Sellest:	—	—	—	—	—
Inglise	77,3	51,5	132,8	184,9	99,5
Belgia	30,4	—	30,4	—	—
Soome	7,2	—	7,2	—	—
Saksa	—	20,3	20,3	—	—
Prantsuske . . .	—	—	—	—	30,4

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 43.	6/I	18/XII	%	Deisember		English Nomenclature see No. 43.	6/I	30/XII	%	Deisember	
	12/I	22/XII		1935	1934		1936	5/I		1935	1934

SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (bürsikom. noteeringute järgi (kr. kv)

Teravili, jahu ja kartul																	
1. Rukis	12,00	12,00	0	12,17	10,25	70. Searasv, sulatamata	80	80	0	80	75						
2. Nisu	15,00	17,60	+2,9	17,17	14,50	71. " sulatatud	100	100	0	100	90						
3. Oder, õlle	2,00	16,00	-25,0	16,00	14,00	72. Loomarasv, sulatamata	60	60	0	60	50						
4. " sööda	11,00	11,50	-4,3	14,50	9,16	73. " sulatatud	65	65	0	65	60						
5. Kaer	9,00	8,50	+5,9	9,33	6,88	74. Heeringad	15	15	0	21	18						
6. Rukkijahu	14,18	14,18	0	14,18	12,90	75. Räimed, värsked	25	28	-10,7	28	26						
7. Rukkipüü	20,40	20,75	-1,7	21,04	18,76	76. Kilud, värsked	6,7	7,9	-8,2	7,0	4,8						
8. Nisupüü (kõrgem sort)	31,00	31,00	0	31,00	24,30	77. Ristikhein	5,5	5,5	0	5,2	3,9						
9. Karulid, eksport	2,15	2,15	0	2,15	1,95	78. Aasahein	810	810	0	810	597						
10. " piirituse	1,90	1,90	0	1,90	1,68	79. Põletispuud, kase (m ³)	528	528	0	528	435						
11. " vabrikus	1,90	1,90	0	1,90	1,68	80. " männi	12	12	0	12	1						
Pähmasaadused ja kunstvõi																	
12. Juust sveitsi (kg)	1,23	1,23	0	1,23	1,10	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.											
13. Margariin	0,75	0,75	0	0,75	0,67	Rukis — (kr. kv.)											
Koloniaalkaubad																	
14. Suhkur	42,38	42,38	0	42,38	41,25	82. Hamburg (La Plata)	8,16	8,22	-0,7	7,68	9,01						
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	3,20	83. Chicago	7,88	7,96	-1,6	7,18	11,80						
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	3,00	84. Winnipeg	6,58	6,56	-0,5	5,99	8,50						
17. " inglise	2,50	2,50	0	2,50	—	Nisu — (kr. kv.)											
18. Riis, Burma II	45,50	45,50	0	45,68	44,60	85. Hamburg (Manitoba I)	14,88	14,87	0	14,27	13,50						
19. Tee, Or. Pek., Tseilon (kg)	4,68	4,68	0	4,68	4,75	86. Liverpool	12,93	13,44	-3,6	12,39	9,97						
20. Kohv, Rio, Santos jne.	38,50	38,50	0	38,50	34,68	87. Chicago	18,67	13,70	-0,2	18,50	13,87						
21. Heringid, S. Matties (tünn)	42,50	42,50	0	42,50	38,68	88. Winnipeg	11,86	11,78	+1,1	11,42	10,54						
22. " Matties "	42,50	42,50	0	42,50	38,68	Mais — (kr. kv.)											
Ehitusmaterjal																	
23. Telliskivi (1000 tk.)	40,00	40,00	0	40,00	35,00	89. Chicago	8,65	8,91	-1,8	8,35	13,24						
24. Tsement (tünn) ¹⁾	6,45	6,45	0	6,45	6,63	Püra lahtused Tallinn (snt. lt)											
25. Lubi	2,50	2,50	0	2,50	—	90. I v. piimakauplustele	11	11	0	11	—						
26. Tsinkvalge (kg)	0,45	0,45	0	0,45	0,51	91. I v. piimatööstustele	10	10	0	10	—						
27. Ooker	0,21	0,21	0	0,21	0,22	92. II v. piimakauplustele	10	10	0	10	—						
28. Värnis	71,00	71,00	0	71,00	64,50	93. II v. piimatööstustele	8,5	8,5	0	8,5	—						
Metallid																	
29. Raud, sordi	14,00	14,25	-1,8	14,08	14,00	Või. (snt. kg)											
30. Teras, vedru	24,00	25,00	-1,0	—	25,00	94. Tallinn	151	143	+5,6	140	132						
31. Inglise	500,00	492,50	+1,5	492,50	490,00	95. Kindlustatud hind	160	160	0	160	134						
32. Sealina	50,00	49,00	+2,0	49,00	29,00	Londonis.											
33. Vaskplekk, punane	185,00	185,00	0	185,00	165,00	96. Taani	217	228	-4,8	227	219						
34. " valge	180,00	180,00	0	180,00	143,00	97. Eesti	—	—	—	—	—						
35. Tsinkplekk	69,00	69,00	0	69,00	67,50	98. Läti	—	—	—	—	127						
Riie ja nahk																	
36. Puuvillanerie, bjas (mir)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	99. Leedu	—	—	—	—	187						
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	100. U-Meremaa	—	180	—	—	180						
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,15	Manchesteris.											
39. " Am. nah. I s. "	2,70	2,70	0	2,70	2,48	101. Taani	218	220	-4,8	230	226						
Kütteained, õlid jne.																	
40. Kivistisi, auru, Newcastle	2,70	2,60	+3,8	2,87	2,55	102. Eesti	192	196	-2,0	191	182						
41. " sapa	—	2,75	—	2,75	2,75	103. Läti	192	196	-2,0	191	174						
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,85	104. Soome	211	224	-5,8	224	199						
43. Turvas	—	—	—	—	0,83	105. Rootsi	209	222	-5,9	222	198						
44. Põlevkiviõli	4,80	4,80	0	4,80	5,25	Berliinis.											
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,25	10,25	0	10,25	10,50	106. Saksa margivõi	356	356	0	356	376						
46. Petrooleum, Vene ja Am.	11,25	11,25	0	11,25	10,50	107. Peen meireivõi	348	348	0	348	387						
47. Bensin, R-põl. segab. (lt)	0,26	0,25	+4,0	0,26	0,27	108. Meireivõi	337	337	0	337	356						
48. " välimis, I sori "	40,00 ²⁾	40,00 ²⁾	0	40,00	0,29 ^{**}	109. Kopenhaagenis. — Taani	173	183	-5,5	183	174						

VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)

49. Rukkijahu	14,3	14,3	0	14,2	12,4	113. Taani	157	162	+3,3	148	159						
50. Sepikujahu	26,0	26,0	0	26,0	18,0	114. Eesti	141	—	—	136	144						
51. Mann	43	43	0	43	40	115. Läti	—	141	—	134	143						
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25	116. Leedu	—	—	—	136	144						
53. Kartulid	3,5	3,5	0	3,2	30	117. Rootsi	150	144	+4,2	139	150						
54. Suhkur	44	44	0	44	42	118. Iiri	160	155	+8,2	150	159						
55. Sool	5	5	0	5	5	119. Poola	141	141	0	132	143						
56. Piim, II valik	11	12	-8,3	12	10	Lina — Võru-Peiseri.											
57. Lauavõi	185	185	0	185	140	120. Ristna (R)	119	119	0	119	116						
58. Kõõgivi	170	165	+3,0	167	130	121. Hoffsdreiband (HD)	110	110	0	110	107						
59. Koor, röösk (liiter)	112	112	0	109	100	122. Dreiband (D)	101	101	0	101	98						
60. " hapu	100	100	0	100	90	123. Ordini-dreiband (OD)	90	90	0	90	87						
61. Kanamunad (paar)	16	15	+6,7	13	14	124. L. ordini-dreib. (LOD)	79	79	0	79	76						
62. Sealiha, keeduliha	60	60	0	60	50	125. Takuprakk (H)	67	67	0	67	64						
63. " praehiha	63	63	0	63	55	Mujal Eestis.											
64. Loomaliha, supiliha	35	35	0	33	30	126. Ristna (R)	117	117	0	117	113						
65. " praehiha	60	65	-7,7	62	50	127. Hoffsdreiband (HD)	108	108	0	108	104						
66. Vaskaliha, esim. veer.	45	55	-18,2	48	48	128. Dreiband (D)	99	99	0	99	95						
67. " tag.	60	65	-7,7	60	53	129. Ordini-dreiband (OD)	88	88	0	88	84						
68. Lambaliha, esim. veer.	60	55	+9,1	45	45	130. L. ordini-dreib. (LOD)	77	77	0	77	78						
69. " tag.	65	65	0	50	50	131. Takuprakk (H)	65	65	0	65	61						

¹⁾ fr. Rakvere; ²⁾ 13./I—19./I; ³⁾ 6./I—12./I; ⁴⁾ 30./XII—5./I; ^{*}) 100 kg. ^{**}) kg.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal ilmnis võihindade liikumises Inglises nõrgenemine. Nii noteeriti Londonis Taani võihinnaks 122 š cwt möödunud nädala 128 š vastu. Eesti võihinna noteering Manchesteris nõrgenes 2 š cwt-lt, s. o. 107—109 š-le cwt. Vastupidiselt aga Inglisest saadavate hindade liikumisele sai me Saksast kõrgemat hinda kui arvestati eelmise nädala eksportvõihinna noteerimisel. Kuna seejuures suurenes ka Saksa veetud võikoguse osatähtsus, kõvenes meie eksportvõihinna noteering 151 snt-le kg, möödunud nädala 143 snt vastu.

Võihinna nõrgenemine Inglises jaanuaril esimesil nädalail on korduv nähtus, kuna ostjaskonnas ilmneb tavaliselt peale pühi loodus. Ka hanede hooaeg avaldab võitartvutuse liikumisele pidurdavat mõju. Nimetatud asjaolude tõttu langeb aastata keskmiselt võihind Inglises 3% võrra võrreldes detsembriaga. Üldiselt on aga statistiline hinnang võituru seisukorra kujunemiseks küllalt hea, kuna võitagavarade liikumine Inglise külmutusmajades näitab ka sesoonset vähenemist. Seejuures aga võitagavarade seis on tunduvalt väiksem eelmise kahe aasta kogusest. Nii arvestati detsembri lõpul võikogus Inglise külmutusmajades 300 000 kastile 1934. a. 600 000 kasti ja 1933. a. sama aja 400 000 kasti vastu. Seega tagavaradest olev pakumispinge on lõdvenenud tunduvalt, mida

vähendab ka võrdlemisi suur võitartvutus (9 milj. kg nädalas). Seetõttu arvatakse, et võihindade liikumine nõrgenevas suunas on väikese ulatusega ning ajutise iseloomuga.

Uue võimüügi lepingu sõlmimisega avaldub käesoleval aastal Saksast saadav võihind täiesti meie eksportvõi hinnanooteeringus. Kuna nimetatud lepingu alusel oleme kohustatud müüma võid „Reichstelle“le“, kes eraimportöridest maksab tavaliselt vähem, kujunes meil möödunud nädalal Saksast saadavaks keskmiseks võihinnaks 121 RM 100 kg (fob Tallinn). Seejuures tuleb aga märkida, et Saksast saadav hind liigub tõenäoliselt vastavalt võihindade kujunemisele Inglises.

Meie siseturul maksus või möödunud nädalal snt kg: Tallinnas — lauavõi 180—195 snt, köögivõi 160—170 snt, Tartus — lauavõi 150—165 snt, Pärnus — lauavõi 180 snt, Viljandis — lauavõi 175 snt (kaupl.), köögivõi 150—165 st, Pärnus — lauavõi 180 snt (kaupl.), köögivõi 160—165 snt, Rakveres — lauavõi 180 snt, köögivõi 150—165 snt, Narvas — lauavõi 190 snt, köögivõi 160—165 snt ja Valgas — lauavõi 190 snt, köögivõi 160—170 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 2727 tünni, Inglisse 1200 tünni ja laevade varustuseks 1 tünn.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 79 š-le tsentner.

Vastavalt sellele jäi muutmatuks ka peekonsigade noteering. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	60	61	55	
55,5—59,5 „	61	57	51	Sise-
72,5—75 „	61	57	51	turu-
75,5—80 „	57	51	50	hinnad

TAPALOODE- JA LIHATURG

Veiste pakkumine rohke, seetõttu lõdvenesid veiselihahinnad 1—3 snt kg-lt. Praegu maksub veiseliha 15—40 snt kg, vastavalt sordile ja headusele. Eluskaalu alusel turustades

Eksporttapamajades tõuseb taas sigade läbikäik. Möödunud nädalal tapeti 2616 siga 1781 sea vastu eelmisel nädalal. Peale selle saadeti 1925 elussiga Saksa. Kogusummas saadeti juba käesoleva aasta jooksul Saksa uue lepingu alusel 3867 siga. Ühtlasi tõusis Saksa väljaveetavate sigade keskmine kaal 130 kg-le 120 kg vastu läinud aastal.

— CATTLE AND MEAT MARKET.

maksusid nummveised 22—25 snt, keskmised 18—22 snt ja lahjad 15—18 snt kg. On loota hindade püsimist.

Vasikate pakkumine keskmine. Hinnad püsivad nuumvasikate lihal 53—65 snt, keskmistel 45—55 snt ja lahjadel 37—43 snt kg piires. Eluskaalud vastavalt headusele 30—45 snt kg.

Siseturu lammaste hinnad kõvenesid 5—10 snt liha kg-lt. Eksportlammaste hinnad muutuseta. Nuumiammaste liha maksub 44—53 snt, keskmised 40—45 snt ja praaklammaste liha 38—40 snt kg. Eluskaaluhinnad eksportlammastel 34—39 snt kg franko saatejaam. Siseturulambad maksusid 25—30 snt kg vastavalt headusele. On loota hindade püsimist.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine meie siseturul oleneb talvekuul munatoodangu kujunemisest, kuna kanamunade väljavedu seisab. Võrdlemisi pehmete ilmade ning suurenenud kanade arvu tõttu on praegu munade pakkumine võrdlemisi elav, mis tõi hindade liikumisse langevat tendentsi. Vaatamata sellele on munahindade tase küllalt kõrge. Nii

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piima ost-müük Tallinnas, mis pühade järgi oli ühelt poolt vähenenud nõudmise ja teiselt poolt suurenenud pakkumise tõttu veidi muutunud, on nüüd juba endistesse rööbastesse tagasi läinud. Ainult mõnes rajoonis on piimahind 1 senti võrra alandatud, kuna enamuses kohtades maksetakse piimatootajatele endist hinda. Möödunud nädala kohta noteeriti 13. jaan. s. a. endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 snt ja müügil piimatööstustele 10 snt. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal valitses teraviljaturgudel vaiklus ja ostu-müügitehingud olid üldiselt kättesoleva (1935/36) kaubandusaasta kestel kõige väiksemad. Tingitud väikesest nõudmisest ja P.-Am Ühendriikides valitsevast arusaamatusest põllumajanduse toetamise asjus, näitasid ka nisunoteeringud peale Winnipegi ja Hamburgi langust, kuna rukis nõrgenes kõigil tähtsamail turgudel. Möödunud nädala kohta noteeriti tähtsamail teraviljaturgudel järgmised hinnad kr kv (kohata (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Sigade pakkumine keskmine. Sealihahinnad jäid püsima. Noored sead maksuvad 50—55 snt, lihasead 50—54 snt ja rasvasead 48—58 snt kg. Eluskaaluhinnad 40—47 snt kg vastavalt headusele. Sealihahindades nõrgenemist ei ole näha ette.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg):

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalihha	Lambaliha
Tartu	38—43	18—30	20—30	30—40
Viljandi . . .	45—50	28—33	30—35	35—40
Pärnu	45—48	30—35	35—38	40—45
Valga	42—46	25—30	28—33	30—35
Rakvere . . .	40—48	20—33	30—40	35—40
Narva	50—55	28—35	35—43	35—40

niaksusid möödunud nädalal siseturul keskmise suurusega kanamunad väikemüügil snt paar: Tallinnas 16, Tartus 11—15, Viljandis 14, Pärnus 12—13, Rakveres 15, Valgas 13—15 ja Narvas 16 snt paar. Tallinnas suurmüügil maksusid kanamunad suuruse järgi 11—13 snt paar.

senti ja müügil piimatööstustele 8—9 senti liiter.

Ka väikemüügihinnad piimakauplustes on üle riigi püsinud pea endised. Nii maksus I valiku rööskpiim pudelites: Tallinnas 14 snt (rasvarikkam 15 snt), Tartus 13—14 snt, Rakveres 11 snt, Viljandis 13 senti. II valiku rööskpiim maksus: Tallinnas pudelites 12—13 snt ja lahtiselt 11—12 senti, Tartus 9—10 snt, Pärnus 10—11 snt, Rakveres 9 snt, Viljandis 10 snt, Narvas 10 (pudelites 12) snt, Valgas 9—10 snt ja Võrus 9—10 senti liiter.

rukis: Chicago 7.83 (7.96), Winnipeg 6.53 (6.56), Hamburg (La Plata) 8.16 (8.22); nisu: Chicago 13.67 (13.70), Winnipeg 11.86 (11.73), Hamburg (Manitoba I) 14.38 (14.37), Liverpool 12.96 (13.44); mais: Chicago 8.65 (8.81).

Tallinna Börsikomitee noteeris 7. I järgmised hinnad kroonides kv eest: nisu 16—20, rukis 12, kaer (toidu) 9, õlleoder 10—14 ja toiduoder 10—12. Puhk ja Poegade veskis rukki jahu 13.90—14.50, rukkipüül 21 ja nisupüül (pehme-sõre) 25—38. A/s. Rotermanni

tehaseis: rukkijahu 14—14.30, rukkipiivil 18,6—21 ja nisupiivil (pehme-sõre) 23—38. Seega on jäänud jahvatussaaduste hinnad m. a. viimase nädala tasemele, kuna terade hindades esinevad väikesed muudatused. Nii tõusis hinnas kõrgemasordiline nisu 2 sendi võrra kg-lt, kuna toidukaerahind langes 1—1,5 kr kv-lt, samuti on nõrgenenud ka odrarahind.

Eelmisel noteeringul oli ühine hind nii õlle- kui ka toiduodral (16 kr kv), kuna viimasel noteeringul määrati hinnad eraldi ja

toiduodra kõrgem sort noteeriti 2 kr madalamalt õlleodrast, mistõttu üldine toiduodra-hinna langus on laiemaulatuslikum õlleodrast.

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg eest)

	Tal- hin ¹⁾	Rak- vere	Narva ¹⁾	Pärnu	Vil- jandi ²⁾	Tartu
rukkis	0.17	1.20	0.15	1.20	1.10	1.15
nisu	0.20	1.40	0.20	1.65	1.50	1.90
oder	0.16	1.20	0.15	1.25	1.40	1.20
kaer	0.13	0.90	0.12	1.05	1.00	0.85
rukkijahu	0.17	1.40	0.15	1.50	1.35	1.25
sepikejahu	0.30	2.60	0.20	2.20	2.60	2.20

LINATURG — FLAX MARKET.

Linahindade lõdvenemine, mis algas juba novembri lõpul, näib lõppevat ja asenduvat teatud stabiilsusega hindade paranemises, kuigi suuremaks tõusuks esialgu ei näi olevat väljavaateid.

Viimased Dundee hinnateated on järgmised:

	8./I 1936	31./XII 1935
Võru-Petseri	£ 78 — £ 79	£ 78 — £ 77
Läti-Livoonia	£ 81 — £ 82	£ 80
Pärnu takk	£ 61 — £ 62	£ 60 — £ 61

Dundee Prices Currant & Trade Report 8. I teateil olevat lätlased müütnud 300 tn lina Saksa, hinnaga £ 53 kullas fob ja 800 tn oma vabrikutele £ 48 (kuld) eest, mistõttu nende pakkumise surve on vähenenud ja nad nõuavad praegu £ 82.10 cif inglise tonnist.

Eesti linaturgu hinnatakse kindlana, kus-

juures linahind kõigub £ 77.10—£ 79.10 cif Võru-Petseri R sordi alusel.

Eesti linahindade noteerimiskomisjon oma istungil 10. I 1936 Tallinnas noteeris lina-kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu riiklike standartsortide alusel 1 kg eest sentides järgmiselt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
ristna	R 110	117
hoffsdreiband	HD 110	108
dreiband	D 101	99
ordinaardreiband	OD 90	88
low-ordinaardreiband	LOD 79	77
takuprakk	H 67	65
takk I sort		79
" II "		67
ehitustakk		17

Seega omandasid linahinnad ka siseturul teatud stabiilsuse, kuna linahinna noteering püsis juba neli nädalat järjest samal tasemel.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Lõplikute andmete selgitamisel tõusis 1935. a. kartulite väljavedu 128 889 kv-le 524 780 kr väärtuses. 1934. a. veeti välja kartuleid 69 763 kv — 241 372 kr. väärtuses Seega kartulikoguse tõus 1935. a. — 84% ja väärtuse tõus 117% võrreldes 1934. a. Kuna väärtuse tõus oli suurem kui koguse oma, siis võime järeldada, et läinud aastal kartuleid müüdi välismaale paremate hindadega eelmisest aastast.

Läinud aastal veeti kõige rohkem kartuleid Rootsi üldväljaveost ligi 45%. Peale selle

saadeti veel Soome, Inglisse, Itaaliasse, Hispaaniasse j. t.

Käesoleva aasta alul oli kartulite väljavedu võrdlemisi väike. Läinud nädalal saadeti Inglisse 1 250 kv. Võib arvata, et käesoleval nädalal läheb umbes sama palju Inglisse. Teistesse riikidesse praegu söögi-kartulite väljavedu ettenäha pole.

Maal raudteejaamades soodsate ilmade tõttu kartulite vastuvõtmine on õige elav. Ühes sellega on ka kerkinud hinnad 30—40 snt kv'lt. Üksikutes raudteejaamades erijuhtudel on makstud isegi üle kr. 3,00 kv-st.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 13. jaan. s. a. Börsikomitee ruumes noteeriti järgmised hinnad:

¹⁾ kg hinnad.

²⁾ hinnad kauplustes.

1. Söögikartul raudteejaamades: kr. 2,60 kuni 3,00 kv.

2. Tööstuskartul: tärklisvabrikutes kr. 1,70—2,20 kv.

P. Eesti piiritusvabrikutes kr. 1,90—2,20 kv.

Lõuna-Eesti piiritusvabrikutes kr. 2,00 kuni 2,40 kv.

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Õunte pakkumine on meil jäänud juba väiksemaks. Kuid siiski ilmub veel turule kehvema kvaliteediga õunu küllaldasel määral ja nende hind ei ole tõusnud peagu sugugi võrreldes möödunud kuuga. Parema kvaliteediga õunte hind aga näitab tõusutendentsi. Kõige rohkem oli märgata hinnatõusu möödunud nädala lõpul antonovkasordiliste õunte juures, kuna antonovka-õun sel talvel hoidus väga halvasti ja nende tagavaru oldi sunnitud likvideerima juba jaanuari algul. Ka teised õunad hoiuvad sel aastal halvasti, mistõttu praegu on juba üsna raske leida häid ja ilusaid talveõunu paremaiski õunakeldreis. Seetõttu on ka paremate õunte hinnad tõusnud vähe, kuna kehvamate õunte hind püsib endisel tasemel.

Sibulate hinnad tõusid Soome turul 10

Smk, võrra kotilt. Praegu makstakse kohal ekspordikõhlikust sibulast 7 snt kg. Sigurite hind näitab aga pigem langust kui tõusu. Meie sigureile ei ole suudetud leida küllaldaselt välisturge, mistõttu sigurite pakkumine ületab nõudmise. Sigureid müüdi kohal juba 11—13 snt kg, kuna eelmisel kuul nende ostuhind kõikus 14—15 snt ümber kg. Siseturul püsis juurvili endiselt heas hinnas. Eriti hea nõudmine oli petersellide järele, mida sel aastal tuuakse turule üsna vähe.

Tallinna turul maksti jaemüügil: petersellidest 60 snt kg, sellereist 50, kaalikaist 15, porgandeist 18, värskest kapsast 15, hapukapsast 20, määriikast 200, õuntest 20—50, sibulaist 12 s. kg, apelsinest 12—18 s. tk.

KALATURG. — FISH MARKET.

Läinud nädalal nõudmine ja pakkumine suurkala sortide järele oli tagasihoidlikum, mistõttu kalahinnad püsisid endisel tasemel. Müügilolev suurkala tuli peamiselt sisevetest, kuna Pärnu lahe kala oli müügil vaid väikesel arvul. Väinadest ja saarte rannavetest saadeti ei tulnud.

Sisevetest tuli eriti Peipsist rahuldavaid koguseid koha, latikaid, lutse ja iheseid. Kaup hea kvaliteediga. Koha eranditult I valikus s. o. keskmiselt 0,8—2 kg kala. Latikad olid ühtlaselt sortitud, keskmised ca 1 kg ja suuremad üle selle kuni 3 kg kala. Ka lutse oli heas valikus keskmises suuruses. Osa kohasid latikaid ja lutse eksporditi välismaale.

Tallinna kalaturu seisukord 7.—11. I: löhi puudus müügil, iherused (mereforellid) 150—250 s. kg.

Angerjad, parem sort — rändangerjas — puudus müügil, keskmised 150—180 s. kg.

Koha: suuremad 120—140 s. kg. väiksemad 80—100 s. kg.

Ihesed (Peipsi siig): suured 120—150 s. kg, keskmised ja väiksemad 60—100 s. kg.

meresiid, müügil ainult keskmised 60—80 s. kg.

Haugid: keskmised (1—2 kg), suured 60—75 s. kg. ja väiksemad 40—60 s. kg.

Latikad, suured (2—3 kg) 70—80 s. kg, keskmised (1 kg) 50—60 s. kg, väiksemad 40—50 s. kg.

Ahvenad, mitmesuguses valikus ja hinnas 15—50 s. kg.

Vimmad 40 s. kg, särjed 30 s. kg, vähesel arvul oli müügil ka hörnaseid (jöforell) ühest Virumaa kalakasvandurist, hind 150—180 s. kg.

Lutse suures valikus hind 35—45 s. kg.

Räimeturul valitses võrdlemisi elav tegevus. Soojad ilmad võimaldasid räimepüüki võrkudega ja saigid olid õige rahuldavad. Räimi tuli müügil Tallinna sadama kaudu (saartelt), ning koormatega ja kaugemaist randadest veoautodega. Kala hea kvaliteediga, hind 14—15 s. kg. Ka kilusaagid olid veidi suuremad. Suurem osa kiludest läks töötlemisele. Turul hind 25 s. kg.

Tursse müügil suures valikus, hind 20—30 s. kg.

Soolakala hinnad võrdsed eelmise nädalaga.

Suitsukala: lõhi 600—800 s. kg., siig 150—225 s. kg., latikas 60—140 s. kg., angerja hind väga kõikum, olenedes sellest, et suitsuangerja töötlemisel võeti tarvitusele värskekala või varemalt soolatud. Värskekala suitsuangerjas on peenemaitsealine ja hinnatav kaup, müügil kuni 350 s. kg. Soolatud kaladest suitsuangerjast pakuti 200—250 s. kg. Suitsuräimi- ja kilu rohkesti, hinnad endised.

Tartu kalaturu seisukord 7.—11. I. Nõudmine ja pakkumine keskmise elavusega. Paremate kalasortide hinnad võrdsed eelmise nädalaga, odavamate kalade hind veidi nõrgem. Koha: suured 120 s. kg, ihesed 120 s. kg, havid 35—45 s. kg, rääbised 40 s. kg, latikad 15—40 s. kg, ahvenad 5—30 s. kg, lutsud 25 s. kg, kiisad, särjed 7—12 s. kg, tõugjad 50 s. kg. (Tõugjas sarnleb säinale, kasvab kuni 4 kg raskuseks).

VÄLISMAA MAJANDUSTEATEID

LÄTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSE LOENDUSE EELTEATEID.

PRELIMINARY REPORT OF LATVIAN COMMERCIAL INDUSTRIAL CENSUS.

26. VI. — 9. VII. 1935. toimus Lätis esmakordselt kaubandus-tööstuse loendus. Sellekohast loendust ei ole veel teostatud üheski Balti riigis ja saavutatud materjalid omavad suure väärtuse ning tähtsuse. Kuna andmete kontroll ja töötlemine võtab veel aega ja nende statistiliste andmete vastu tuntakse suurt huvi, avaldas Läti statistika-amet mõningad loenduse tulemuste eelanded ettevõtete ja neis töötavate isikute arvu kohta. Lõplikud andmed eelandmeist kahtlemata ei erine palju ja seepärast on viimased täiesti kasustatavad.

Üksikuks kaubandusettevõtteks arvati iga iseseisev äri- või kasu taotlemise eesmärgiga asutatud ettevõtte kaubanduse, abikaubanduse, side ja transpordi, võraste teenimise, spordi, kunsti, hariduse, tervishoiu, puhtuse, kindlustuse ja krediidi erialal oma raamatupidamisega ja arveõiendamiseega. Üksikuks tööstusettevõtteks arvati töötlemiseks organiseeritud majandus-tehniline üksus, s. o. algatus, mis on ühe omaniku käes, alistatud ühele juhtimisele ja toodab teatud kaupu.

Nagu mainitud eelandmeist nähtub oli Lätis 26. VI 1935 üldse 95 342 kaubandus-tööstusettevõtet, millel kokku töötas 256 124 isikut.

Kaubandus-tööstusettevõtete ja neis töötavate isikute üldarvust langes kaubandusharule: ettevõtete arvult 47,9% ja neis tööta-

vate isikute arvult ainult 38,2%. Tööstusharule vastupidi — ettevõtete arvult 52,1% ja isikute arvult 61,8%.

Võttes kaubandusharu omaette nähtub, et 4 309 (või 9,5% kaubandusettevõtete üldarvust) on ettevõtted, mis omavad juriidilise isiku kuju, või kus töötab 5 või rohkem isikut, kuna 41 311 (või 90,5% üldarvust) on ettevõtted, mis kuuluvad füüsilisele isikule, ja kus töötab 1—4 isikut. Kuid samal ajal esimeses rühmas töötab 35 175 isikut ehk 35,9% kaubandusharus üldse töötavaist, kuna teises rühmas 62 701 isikut ehk 64,1% kogu kaubandusharus töötavaist.

Tööstusharus osutub, et 8 434 (ehk 17,0% tööstusettevõtete üldarvust) on ettevõtted mehaanilise jõuga või mehaanilise jõuta, kuid 5 või rohkem töölisega, kuna 41 288 (ehk vastavalt 83% üldarvust) on ettevõtted mehaanilise jõuta ja 1—4 töölisega. Kuid samal ajal esimeses rühmas töötab 101 831 isikut ehk 64,4% kaubandusharus üldse töötavaist, kuna teises rühmas ainult 56 417 isikut ehk 35,6% tööstusharus üldse töötavaist. Võrreldes kaubandus-tööstuse alal töötavate isikute arvu Läti rahva üldarvuga 1935. a. loenduse kohaselt nähtub, et kaubanduse ja tööstuse alal kokku töötab 13,1% rahva üldarvust, kusjuures kaubanduses ja tööstuses omaette vastavalt 5,0% ja 8,1%.

Töötajate arv keskmiselt ühe ettevõtte kohta kaubanduses ja tööstuses kokku moodustab 2,7 isikut. Kaubanduses üksikult langeb ühe ettevõtte kohta keskmiselt 2,1 (esimeses rühmas 8,2 ja teises rühmas 1,5) isikut, kuna tööstuses vastavalt 3,2 (esimeses rühmas 12,1 ja teises 1,4) isikut. — Seejuures maalasuvate kaubandusettevõtete kohta langeb keskmiselt 1,6 isikut, kuna linnades vastavalt 2,3 isikut (esimeses rühmas 2,3 ja 10,3 ning teises 1,5 ja 1,5). Maalasuvate tööstusettevõtete kohta langeb keskmiselt 1,7 töötajat, kuna linnades 4,5 töötajat (esimeses rühmas 3,3 ja 25,8 ning teises 1,2 ja 1,5).

Peale selle on juba eelandmeid kaubandus-tööstusettevõtete jagunemise kohta maa ja linnade vahel. Kaubandus-tööstusettevõtete üldarvust asub linnades 66,5% ja maal 33,5%. Seejuures kogu kaubandus-tööstusharus töötavate isikute arvust tuleb linnade kohta 79%, kuna maa kohta ainult 21%. — Kaubandusettevõteteist asub 81,5% linnades ja 18,5% maal (vastavad protsendid esimese rühma kohta 73,4 ja 26,6 ja teise kohta 82,3 ja 17,7). Kaubandusharus töötavate isikute arvu suh-

tes omavad linnad veel suurema relatiivse kaalu. Kaubanduses töötavate arvust langeb linnadele 86,0%, kuna maa arvele 14,0% (vastavad protsendid esimese rühma kohta 92,6 ja 7,4 ning teise rühma kohta 82,2 ja 17,8). Tööstusettevõtteid asub maal märksa rohkem kui kaubanduslikke. — Tööstusettevõtete üldarvust asub maal 47,2%, kusjuures esimese rühma ettevõttest, s. o. suuremaid, 61,1% ja teisest rühmast — 44,4%. Kuid maal asuvad väiksemad ettevõtted. Seepärast tööstusettevõtteis töötavate üldarvust langeb maa arvele ainult 25,2% (esimeses rühmas 16,8% ja teises 40,4%).

Linnades asuvate ettevõtete ja neis töötavate isikute üldarvust suurem osa langeb Riia linnale. Kaubandusettevõtete üldarvust asub Riias 39,5% (esimesest rühmast 39,2% ja teisest 42,0%) kusjuures neis töötab 49,9% kaubanduses üldise töötavaist (esimeses rühmas 69,2% ja teises 39,1%). Tööstusettevõtete üldarvust asub Riias ainult 24,4% (esimesest rühmast 21,4% ja teisest 25,0%). Ent seejuures langeb tööstuses töötavate isikute üldarvust Riiale 49,1% (esimeses rühmas 60,4% ja teises 28,6%).

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

7. jaanuaril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattvara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 128 693,05	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	536 252,48
välisraha	1 119 352,85	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 806 682,52	a) pangatähed liikvel	38 079 105,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	8 054 460,62	valitsuse	15 914 450,98
põllumajandusl.	1 233 832,82	pankade	8 884 933,77
metsatööstusl.	28 042,66	teised	2 668 794,88
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	9 811 886,10	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	26 968 179,65
valitsusele	—		8 240 844,08
teistele*)	9 088 658,80		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 973 866,90		
6. Muud aktivid — <i>Other Assets</i>	18 900 890,92		
	78 824 881,14		78 824 881,14

Kattevara vahekorid jooksvate kohustustega: }
Proportion of Reserve to Current Liabilities: } 54,18%

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 434 439,46
Includes Ekr. 1 434 439,46 guaranteed by the Government.

Suitsumeeste paradisis!

Suitsetades mõnusaalt tujuloovaid paberosse, mõtleme harva sellele, missuguse tööviljana neid saadakse.

Teeme selleks suitsumeestega kiirkäigu rahva oma ühissetevõtte ETK tubakatehasesse, mille tegevusega selle kirjutajal neil päevil oli võimalik tutvuda.

ETK tubakatehas asub suures, moodsa ehitusega hoones, mis sai valmis aasta tagasi. Ruumid on avarad, õhurikkad ja otse eeskujuliku puhtusega. Astudes tubaka ümbertöötamise ruumidesse, võtab meid vastu meeldiv tubaka aroom. Samuti nagu hoone juures, nii on ka sisseseade muretsemisel kasutatud moodsa tehnika viimaseid uudiseid. Kõik need asjaolud ja asjatundlikud töäjõud ning hea toortubaka valimine on tõstnud ETK tubakatehase lühikese aja jooksul esimeste hulka.

Nagu jutuaJamisel tubakatehase juhatajaga selgub, tarvitatakse tubakatoodete valmistamisel üle 40 erisordi tubakaid. Need tunakse peamiselt Makedooniast, Bulgaariast, Türgist, Venest ja Ameerikast. Suitsetajaid huvitab loomulikult, milleks niipalju tubakasorte tarvitatakse. Selgub, et üksik tubakasort ei anna suitsule seda võlu, mida temalt nõutakse. Tuleb valida mitu erinevat sorti: neist üks annab aroomi, teine maitse, kolmas kanguse, neljas põlevuse jne. Õiges valikus peitubki tehase saladus ja oskus, millega võidetakse suitsetajate rahulolu. Nii tarvitatakse rahvasuits Ahto ja paberossitubak Kotkase valmistamiseks 10—12 erisorti tubakat. Teiste sortide juures on vaik suurem või väiksem, vastavalt sordi eriomadusile.

Kui tubakatehased sageli lasevad müügil järjest uusi paberossisorte, siis on need enamuses rahvale võõraks jäänud. Põhjuseks on selle juures tihti asjaolud, et ei osata koostada vastavalt suitsetajate soovidele tubakasegusid ega hoita piisivalt toodete kvaliteeti. ETK tubakatehase põhimõtteks on aga kõrge ja püsiva headusega tubakate valmistamine, millega on seletatav ka nende suurenev tarvitamine.

Ahto ja Kotkase kõrval tuntakse laiemalt ETK tubakatoodetest sigarette Turist ja paberossitubakat ETK nr. 1. Piibumeestele on ammu tuntud Plevna ja Mesikäpp. Lisaks neile lasti müügil aromatiseeritud rahvatubak Sangar. Piibumehed, kes tahavad suitsetamiseks rohkem kulutada, nende jaoks on inglismaitseline piibutubak Lloyd.

Tutvudes tubakatehase juhtimise põhimõtete ja tegeliku tööga, kus igal sammul arvestatakse suitsetajate soove, esitame tehase juhatajale tahtmatult küsimuse — kas sellise töö juures ka midagi teenitakse. Siin saame vastuse: „Teenistus on väike, kuid see polegi meie siht. Meil on rahva ühissetevõtte ja mida rohkem suudame suitsetajaid hea kaubaga varustada, seda lähemal oleme oma sihile. Suure tarvitamise juures oleme saanud ka järjest tõsta tubakatoodete väärtust.“

Huvitav on tubakatehases jälgida sadade nobedate käte tööd ja veel rohkem masinate käiku. Olgu siin märgitud, et iga kestimasin võib 8 tunni jooksul valmistada 90 000 kesta, toppimismasin kuni 90 000 paberossi ja sigaretimasin 300 000 sigaretti. Omapäraseks uudiseks on, et igas tubaka ümbertöötamise ruumis hoitakse tubakale soodus temperatuur ja niiskus. See meenutab elavalt päikeserikkaid lõunamaa välju, kus tubakataimed kasvavad ja kust nad pärast fermenteerimist tunakse otsekohe sisse. ETK tubakatehases puhastatakse eriseadeldiste abil kõik tubakad tolmust ja muist kõrvalaineist.

ETK tubakatehasest läheb iga kuu üle maa müügil ümmarguselt 25 000 000 paberossi ja 7000 kg tubakat.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Leedu majandus 1935. a. lõpul.

Economic Conditions in Lithuania at End of 1935.

Möödunud aasta 11 kuu jooksul on Leedust veetud välja mitmesuguseid kaupu 137 092 700 liti eest, sisse veetud — 117 634 900 liti eest. Seega on väliskaubanduse bilanss 19 457 800 liti võrra aktiivne. Eelmise aasta sama aja jooksul oli väliskaubanduse aktiivsus 3,3 milj. litti. Võrreldes eelmise aastaga, on väljaveedu möödunud aasta 11 kuu jooksul tõusnud 4,64 milj. liti võrra, samal ajal on sissevedu langenud 11,47 milj. liti võrra.

Leedu kaubanduspoliitika peasihiks on praegu uute turgude otsimine ja olevate laiendamine, et kompenseerida kadumaläänud Saaksa turgu. Sellega ühenduses on käimas rida läbirääkimisi välisriikidega uute kaubanduskokkulepete sõlmimiseks. Uue kokkuleppe kohaselt Soomega avaneb Leedul võimalus eksportida sinna rukist, kaeru, tänklist, hanesid, ning olevat lootust eksportida ka piiritust ja kartuleid, kusjuures üldine kaupade eksport Soome tõuseks 1,5 milj. litiini. Samuti on käimas kaubanduslikud läbirääkimised N.S.V.L.-ga, mille tagajärjel Leedu eksport N.S.V.L.-u võiks tõusta 50% võrra, ulatudes 20 milj. litiini aastas. Peale elussigade ja peki väljaveo on kõne all šavli nahavabrikute saaduste väljavedu, kusjuures olevat kaunis häid väljaveateid Leedu valmishakkade paigutamiseks suuremal kogusel N.S.V.L.-u turule. Vastutasuks tahtakse N.S.V.L.-ust importida suuremal kogusel tsementi, tubakat, naftat ja selle saadusi.

Praegusel ajal olevat häid väljaveateid sigade mahutamiseks ka Belgia turule. Belgia poolt on tehtud ettepanek laiendada Leedu-Belgia kaubanduslepingut ka Belgia asumaaile ja Luxemburgile. Olevat loota selle ettepaneku vastuvõtmist, mis võimaldaks teatavate Leedu saaduste mahutamist ka Belgia-Kongosse, kuna teispoolt Luxemburgi metallurgia-saadused leiaksid turgu Leedus.

Austriaga on käimas läbirääkimised lisakokkuleppe sõlmimiseks teravilja mahutami-

seks, Tšehhoslovakkiaiga — hanede ja teiste põllumajandussaaduste turustamiseks.

Arvatakse, et litsentside süsteem Leedus on sundinud mitmeid riike otsima kaubanduslikke kokkuleppeid Leeduga vastastikkuse alusel, mis andis võimaluse uute turgude avamiseks Leedu saadusile, eriti neis riikides, kellega bilansid olid passiivsed.

Kuni 15. det. eksportiti rukist 513 000 tsentnerit, kusjuures riigikassast maksti juurde 1 615 950 litti (umbes 3,15 litti tsentneri kohta = 50 kg); nisu eksportiti 413 101 tsentn., juurdemaksuga riigikassast 1 321 923 litti (keskmiselt 3,20 litti tsentnerilt), kaeru eksportiti 59 236 tsentnerit, juurdemaksuga 220 358 litti (umbes 3,72 litti tsentnerilt); kuma leedu kaer on sel aastal kvaliteediti halb, siis on ka selle müük raskendatud ning põllumeestele soovitatakse seda omatarvituseks; otri eksportiti 46 942 tsentnerit, juurdemaksuga riigikassast 172 020 liti (umbes 3,70 litti tsentneri kohta).

Et kergendada põllumeeste seisukorda, vähendati maamakse 10% võrra ning tehti rida hõlbustusi võlgade tasumiseks, koondades need lihte kohta ja jaotades pikema aja peale. Ühtlasi kitsendati ka põllumehe varanduse müümist oksjonil. Kui võlasumma ei ületa 90% kinnisvara väärtusest, võib jaosk. kohtu kaudu oksjonit panna seisma kuni 18 kuuni.

Maapanga poolt põllumajanduse toetamiseks antud laenude summa 1924. aastast kuni 1935. a. 1. oktoobrini tõusis 119 892 000 litiini, millest vahetult on antud põllumeestele 104 005 000 litti, kusjuures protsente on alanud 8,5%-st 5%-ni.

Kuma käesoleva riigieelarve tähtmine ähvardab lõppeda puudujäägiga (9 kuu jooksul laekus 173,57 milj. litti, siinjuures saadi sise-laenust 16,15 milj. litti, samal ajal oli kulusid 184,63 milj. litti), siis räägitakse uuest sise-laenust 1936. a. riigieelarve tasakaalustamiseks.

Leedu külmutuslaevade tegevus. — *Activity of Lithuanian Refrigerating Ships.*

Raskusist pääsemiseks, mis tekkisid Leedu transpordi takistamise tõttu Saksa poolt, osteti kaaks väiksemat laeva külmutusruumidega ning hiljem renditi veel kolmas. Praegu kursseerivad kõik kolm laeva regulaarselt Klaipeda sadama ja Belgia ning Hollandi

sadamate vahel, kusjuures viimase nelja kuu jooksul on veetud tähendatud laevadega välja ainult sigu ca 25 000 tk. Selle tagajärjel sai Leedu kasustada ka Rootsis avanenud võimalust sealihamüügiks.

LÄTI.

Linaseemne sisse- ja väljavedu. — *Imports and Exports of Linseed.*

Möödunud aasta esimesel kümnel kuul veeti sisse linaseemneid 2936 tn, 0,55 milj. lati väärtuses, sellest ligi 90% Leedust ning ülejäänud Argentiinast. Sama aja jooksul veeti

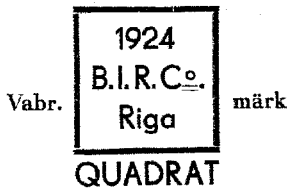
välja linaseemneid 2219 tn, 0,61 milj. lati väärtuses; tähtsaimaks ostjaks oli Saksa, järgnesid Prantsuse, Inglise, Belgia, Tšehhoslovakkia.

HOLLAND.

Või sisseveo kontingendid. — *Butter Import Quotas.*

Hollandis pikendati või sisseveo piiramist kuni 31. XII 1936, lubades importida 25% keskmisest sisseveost aastail 1928, 1929, 1930,

kuid rahaministril on õigus lubada ka erikontingente.

**Kalossid, botikud,
gaasikaitseesemed j. n. e.**

„Kvadrat“

Komisjoni ladu:

A/S. „MERKATURA“ TALLINN

VEENE Nr. 1. KÖNETR. 436-85.

A.-S.

Rumberg, Tuberg & Ko.

S. Kloostri tän. nr. 22/18.

Telefon. 438-43, 438-45.